

Sygn. akt I C 416/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 października 2017 r.

Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSR Jacek Głowacz

Protokolant: st. sekr. sąd. Wojciech Charciarek

po rozpoznaniu w dniu 21 września 2017 r. w Łodzi

na rozprawie

sprawy z powództwa M. K.

przeciwko Towarzystwu (...)

Akcyjnej w W.

o zapłatę

- 1) umarza postępowanie w zakresie roszczenia o zapłatę kwoty 15.534, 61 zł (piętnaście tysięcy pięćset trzydzieści cztery złote i sześćdziesiąt jeden groszy) z odsetkami ustawowymi i odsetkami ustawowymi za opóźnienie;
- 2) zasądza od Towarzystwa (...) Spółki Akcyjnej w W. na rzecz M. K. kwotę 1.395, 39 zł (tysiąc trzysta dziewięćdziesiąt pięć złotych i trzydzieści dziewięć groszy) z:
 - a) odsetkami ustawowymi od kwoty 826 zł (osiemset dwadzieścia sześć złotych) od dnia 22 lutego 2015 r. do dnia 31 grudnia 2015 r. i odsetkami ustawowymi za opóźnienie od tej kwoty od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty;
 - b) odsetkami ustawowymi za opóźnienie od kwoty 569, 39 zł (pięćset sześćdziesiąt dziewięć złotych i trzydzieści dziewięć groszy) od dnia 22 września 2017 r. do dnia zapłaty;
- 3) oddała powództwo w pozostałym zakresie;
- 4) zasądza od Towarzystwa (...) Spółki Akcyjnej w W. na rzecz M. K. kwotę 3.264 zł (trzy tysiące dwieście sześćdziesiąt cztery złote) tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwota 2.417 zł (dwa tysiące czterysta siedemnaście złotych) tytułem kosztów zastępstwa procesowego.

I C 416/15

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 8 maja 2015 r. powódka M. K. wniosła o zasądzenie od pozwanego (...) S.A. w W. kwoty 16.930 zł tytułem odszkodowania za szkodę powstałą na skutek zdarzenia z dnia 22 stycznia 2015 r. w P. z odsetkami ustawowymi od dnia 22 lutego 2015 r. do dnia zapłaty, a także zasądzenie kosztów procesu. Uzasadniając to żądanie podała, że w dniu 22 stycznia 2015 r. miała miejsce kolizja drogowa, w przebiegu której jej pojazd został uszkodzony, a sprawca kolizji jest objęty ochroną ubezpieczeniową w zakresie OC udzielaną przez pozwanego. /pозew- k. 2-4/

W odpowiedzi na pozew pozwany wniosł o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów postępowania. Pozwany podniósł zarzut braku legitymacji procesowej po stronie powodowej w zakresie kwoty 16.103, 94 zł, ponieważ w

dniu 20 maja 2015 r. (...) S.A. przyznało na rzecz powódki odszkodowanie z umowy ubezpieczenia autocasco w tej kwocie pokrywającej koszty naprawy pojazdu i wynajęcia pojazdu zastępczego. Pozwany nie zakwestionował wysokości kosztów wynajmu pojazdu zastępczego /odpowieź na pozew- k. 51-52/

Na poprzedzającym wyrokowanie terminie rozprawy powódka ograniczyła powództwo do kwoty 1.395, 39 zł obejmującej kwotę 569, 39 zł z tytułu zwwyżki składki AC i kwoty 826 zł tytułem kosztów najmu pojazdu zastępczego wraz z odsetkami, a w pozostałym zakresie cofnęła powództwo ze zrzeczeniem się roszczenia. /protokół- k. 92/

Sąd ustalił:

W dniu 22 stycznia 2015 r. w P. powódka kierowała pojazdem marki F. (...). Po upewnieniu się, że na drodze nie znajdują się inne pojazdy powódka rozpoczęła wykonywanie manewru parkowania na wyznaczonym miejscu parkingowym. Wówczas kierujący pojazdem marki S. (...) S. W. wykonując manewr omijania pojazdu powódki nie zachował należytej ostrożności i uderzył w lewy bok pojazdu powódki uszkadzając m.in. lewe nadkole i przedni zderzak pojazdu powódki.

S. W. przyjął kredytowany mandat karny wystawiony przez funkcjonariuszy Policji, którzy podjęli interwencję na miejscu zdarzenia.

W tym samym dniu powódka zgłosiła pozwanemu zaistnienie szkody i przedłożyła wymagane dokumenty. Pismem z dnia 19 lutego 2015 r. pozwany poinformował powódkę, że jej nie zostanie jej przyznane odszkodowanie, ponieważ zgodnie z wersją sprawy szkody do zdarzenia doszło z jej winy. W piśmie z dnia 10 marca 2015 r. wystosowanym po rozpatrzeniu odwołania powódki pozwany wskazał, że nie znajduje podstaw do zmiany stanowiska w sprawie. /bezsporne; odpis notatki urzędowej KPP w P.- k. 9; odpisy pism- k. 10-11, 12-14, 15-16; kopia informacji- k. 70; zeznania M. S.- k. 19-20 zał. akt I Cps 31/16 SR w Piasecznie; przesłuchanie powódki- k. 91/

Powódka powierzyła naprawę pojazdu serwisowi naprawczemu w W.. Koszt naprawy pojazdu wynosił 15.525, 84 zł, jednakże pozwany odmówił tzw. bezgotówkowego rozliczenia z serwisem.

Koszt holowania pojazdu do serwisu wynosił 578, 10 zł. Powódka poniosła również koszty związane w wynajęciem pojazdu zastępczego na okres 7 dni w wysokości 826 zł i zwróciła się do pozwanego o pokrycie tych kosztów. /bezsporne; odpisy faktur- k. 17-19; kopia protokołu wynajmu pojazdu zastępczego- k. 20-21; odpis pisma- k. 22; potwierdzenie wykonania przelewu- k. 77/

W wezwaniu przedsądowym z dnia 19 marca 2015 r. powódka ponownie zwróciła się do pozwanego o pokrycie kosztów naprawy pojazdu oraz wynajęcia pojazdu zastępczego. Pismem z dnia 14 kwietnia 2015 r. pozwany poinformował, że brak jest podstaw do zmiany stanowiska w sprawie. /bezsporne; kopia pisma- k. 23-24; odpis pisma- k. 25/

Wobec stanowiska pozwanego i konieczności pokrycia kosztów naprawy pojazdu powódka zgłosiła szkodę własnemu ubezpieczycielowi (...).A. w ramach ubezpieczenia AC. Ubezpieczyciel w dniu 20 maja 2015 r. uznał roszczenie powódki do wysokości kwoty 16.103, 94 zł obejmującej koszty naprawy pojazdu oraz holowania pojazdu. Ponieważ ochrona ubezpieczeniowa w zakresie AC nie obejmowała pokrycia kosztów wynajmu pojazdu zastępczego, roszczenie powódki o ich zwrot nie zostało uwzględnione.

Na skutek zgłoszenia przez powódkę szkody do likwidacji w ramach ubezpieczenia AC, objęła ją zwwyżka składki ubezpieczeniowej w kwocie 569, 39 zł. /bezsporne; kopia pisma- k. 61; potwierdzenie realizacji przelewu- k. 62; pismo- k. 83/

Sprawca szkody S. W. również zgłosił szkodę do likwidacji przez ubezpieczyciela powódki, tj. (...) S.A., jednakże ten odmówił zaspokojenia roszczenia powołując się na treść notatki policyjnej. /przesłuchanie powódki- k. 92/

Powyższy stan faktyczny jest bezsporny.

Sąd pominął zeznania świadka M. Z. przesłuchanego w drodze pomocy sądowej, który nie pamiętał żadnych okoliczności zdarzenia, co jest typowe m.in. w przypadku świadków obecnych na miejscu zdarzenia w związku z czynnościami służbowymi funkcjonariuszy Policji. Z racji znacznej liczby interwencji świadkowie ci najczęściej nie potrafią podać żadnych szczegółów zdarzenia i opierają się jedynie na treści sporządzonej dokumentacji.

Sąd zważył:

Postępowanie w zakresie żądania zapłaty kwoty 15.534, 61 zł wraz z odsetkami ustawowymi i odsetkami ustawowymi za opóźnienie podlegało umorzeniu na podstawie art. 355 § 1 i 2 w zw. z art. 203 § 1 i 4 k.p.c. wobec cofnięcia powództwa przez powódkę ze zrzeczeniem się roszczenia. Jednocześnie należy podkreślić, że przyczyną cofnięcia powództwa był fakt, że powódka uzyskała zaspokojenie roszczenia w tej części na skutek wypłacenia świadczenia z ubezpieczenia autocasco (AC), a więc dobrowolnego ubezpieczenia mienia (pojazdu).

Zgodnie z art. 824¹ § 1 k.c., o ile nie umówiono się inaczej, suma pieniężna wypłacona przez ubezpieczyciela z tytułu ubezpieczenia nie może być wyższa od poniesionej szkody. Powołany przepis dotyczy każdego ubezpieczenia majątkowego, w tym ubezpieczenia mienia oraz ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej. Oznacza to, że po zaspokojeniu roszczenia o pokrycie kosztów naprawy i holowania pojazdu przez ubezpieczyciela powódki (...) S.A. w ramach własnego ubezpieczenia AC powódka utraciła prawo do żądania pokrycia tych kosztów przez pozwanego w ramach ubezpieczenia OC sprawcy szkody, choć świadczenie z tytułu ubezpieczenia AC nie jest odszkodowaniem (por. Sz. Byczko, Prawo ubezpieczeń gospodarczych. Zarys wykładu, Warszawa 2013, s. 178).

W konsekwencji, cofnięcie powództwa w zakresie kwoty wypłaconej już z ubezpieczenia AC (a nawet w większym zakresie z racji tego, że obejmowało również odsetki dochodzone w tej sprawie) nie było sprzeczne z prawem w rozumieniu art. 203 § 4 k.p.c., tym niemniej nie oznacza, że powódka przegrała w tej części proces.

W tej sprawie przesłanki odpowiedzialności pozwanego określa treść umowy ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej oraz art. 805 § 1 i § 2 pkt 1, art. 821 i art. 822 § 1-4 k.c. Zakres tej odpowiedzialności determinuje z kolei odpowiedzialność bezpośredniego sprawcy szkody wynikająca z dyspozycji art. 436 § 2, art. 361 § 1, a także art. 19 ust. 1, art. 34 ust. 1 i art. 35 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 2060).

Stosownie do dyspozycji art. 436 § 2 zd. 1 k.c., w razie zderzenia się mechanicznych środków komunikacji poruszanych za pomocą sił przyrody wymienione osoby mogą wzajemnie żądać naprawienia poniesionych szkód tylko na zasadach ogólnych. W doktrynie i praktyce stosowania prawa nie ma sporu co do tego, że odwołanie się do zasad ogólnych w powołanym przepisie oznacza odwołanie się do ogólnej zasady odpowiedzialności deliktowej, a więc zasady winy (art. 415 k.c.).

W świetle zgromadzonego materiału dowodowego nie budzi jakichkolwiek wątpliwości okoliczność, że do zaistnienia kolizji, a w konsekwencji szkody doszło na skutek zawinionego zachowania się kierowcy pojazdu S. (...) S. W.. Należy podkreślić, że strona pozwana kwestionując jego sprawstwo nie przedstawiła żadnego środka dowodowego, a w szczególności nie wносиła o przesłuchanie go w charakterze świadka, czy dopuszczenie dowodu z opinii biegłego z zakresu rekonstrukcji wypadków drogowych. Strona powodowa wykazała tymczasem poprzez przesłuchanie samej strony, jak i przedłożenie notatki urzędowej funkcjonariusza Policji, że to kierujący pojazdem S. (...) doprowadził do kolizji, za co został ukarany mandatem karnym, który przyjął. Nie przedstawiono jakiegokolwiek kontrdowodu, który mógłby podważyć wersję powódki, którą Sąd uznał za wiarygodną i zbieżną z ustaleniami Policji na miejscu zdarzenia.

Stąd też odmowa przyjęcia odpowiedzialności przez pozwanego za skutki zdarzenia w postępowaniu likwidacyjnym oparta wyłącznie o wersję i deklaracje sprawcy szkody była zupełnie nieuprawniona. Należy podkreślić, że wytoczenie powództwa w tej sprawie nastąpiło przed zaspokojeniem części roszczeń powódki w ramach ubezpieczenia AC, a zatem było ono uzasadnione i celowe. Zarzut braku legitymacji procesowej biernej podniesiony przez pozwanego jest wobec tego nietrafny, a argument, że do zaspokojenia roszczenia powódki doszło na skutek wypłacenia świadczenia

z ubezpieczenia AC może być rozpatrywany co najwyżej w kontekście zarzutu spełnienia świadczenia (solutio), aczkolwiek świadczącym nie był pozwany.

Po dokonaniu częściowego cofnięcia powództwa powódka popierała je co do kwoty 826 zł z tytułu kosztów wynajęcia pojazdu zastępczego, których wysokości pozwany nie kwestionował, a także kwoty 569, 39 zł tytułem zwwyżki składki z tytułu ubezpieczenia AC po dokonaniu likwidacji szkody w ramach tego ubezpieczenia. Roszczenie obejmujące wskazane kwoty było zasadne.

W orzecznictwie stwierdza się, że odpowiedzialność ubezpieczyciela z tytułu umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za uszkodzenie albo zniszczenie pojazdu mechanicznego niesłużącego do prowadzenia działalności gospodarczej obejmuje celowe i ekonomicznie uzasadnione wydatki na najem pojazdu zastępczego; nie jest ona uzależniona od niemożności korzystania przez poszkodowanego z komunikacji zbiorowej (uchwała składu 7 sędziów SN z dnia 17 listopada 2011 r., III CZP 5/11, OSNC z 2012 r., nr 3, poz. 28). Utrata możliwości korzystania z rzeczy wskutek jej uszkodzenia stanowi z kolei szkodę majątkową, podobnie jak jej zniszczenie. Wówczas czasowe wynajęcie pojazdu zastępczego jest celowe, gdy szkoda nie została jeszcze naprawiona, zwłaszcza gdy jest on potrzebny do kontynuowania określonej działalności (por. wyroki SN z dnia 8 września 2014 r., IV CK 672/03, Sądu Rejonowego w Koninie z dnia 12 listopada 2008 r., I C 218/08, portal informacyjny Rzecznika (...)).

Mając powyższe na uwadze, a także fakt, że pozwany nie kwestionował okresu korzystania przez powódkę z pojazdu zastępczego, jego celowości, ani poniesionych w związku z tym kosztów, roszczenie o zapłatę kwoty 826 zł z tego tytułu było uzasadnione.

Jeżeli chodzi o roszczenie o zapłatę kwoty 569, 39 zł tytułem pokrycia kosztów związanych z podwyższeniem kosztów ubezpieczenia AC po likwidacji szkody wynikającej ze zdarzenia, to jest ono również zasadne w kontekście uznania, że pozwany winien był dokonać likwidacji szkody niezwłocznie w ramach ubezpieczenia OC posiadacza pojazdu i sprawcy szkody. Wobec kategorycznej odmowy spełnienia świadczenia przez pozwanego oraz konieczności pokrycia kosztów naprawy z własnych środków powódka została niejako zmuszona do skorzystania z własnego ubezpieczenia AC, co skutkowało zwiększeniem się kosztów tego ubezpieczenia. W ocenie Sądu, tego rodzaju uszczerbek majątkowy pozostaje w normalnym (adekwatnym) związku przyczynowym (art. 361 § 1 k.c.) ze zdarzeniem szkodzącym w obliczu faktu, że sprawca kolizji świadomie i bezpodstawnie obciążał odpowiedzialnością za jej wyrządzenie osobę poszkodowaną. Wskutek tego ubezpieczyciel sprawcy szkody w sposób całkowicie nieuprawniony odmówił wypłacenia odszkodowania stanowiącego w tym przypadku jedyny środek finansowej indemnizacji szkody. Pozwany nie podjął ponadto nawet próby zakwestionowania twierdzenia powódki, zgodnie z którym nie była w stanie pokryć kosztów naprawy i holowania pojazdu bez uzyskania świadczenia od ubezpieczyciela.

W kontekście powyższych uwag powództwo podlegało uwzględnieniu do wysokości kwoty 1.395, 39 zł.

O odsetkach ustawowych w zakresie odszkodowania z tego tytułu Sąd orzekł również na podstawie art. 481 § 1 i 2 w zw. z art. 455 k.c. i art. 14 ust. 1 powołanej ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych wyróżniając okresy naliczania odsetek przed i po dniu 1 stycznia 2016 r.

Sąd z urzędu uwzględnił zmianę stanu prawnego w zakresie prawa materialnego wynikającą z art. 2 w zw. z art. 56 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o zmianie ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych, ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2015 r., poz. 1830), która nadała art. 481 § 2 k.c. od dnia 1 stycznia 2016 r. następujące brzmienie: „Jeżeli stopa odsetek za opóźnienie nie była oznaczona, należą się odsetki ustawowe za opóźnienie w wysokości równej sumie stopy referencyjnej Narodowego Banku Polskiego i 5,5 punktów procentowych. Jednakże gdy wierzycielność jest oprocentowana według stopy wyższej, wierzyciel może żądać odsetek za opóźnienie według tej wyższej stopy”. Przepis ten określa zatem nową kategorię odsetek ustawowych za opóźnienie naliczanych według innej stopy niż inne odsetki ustawowe (art. 359 § 2 k.c.). Zgodnie z art. 56 ustawy nowelizującej, do odsetek należnych za okres kończący się przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy

dotychczasowe. Z tej przyczyny rozstrzygnięcie o odsetkach ustawowych (w tej sprawie służących wynagrodzeniu opóźnienia dłużnika) wymagało rozróżnienia okresów naliczania odsetek według innych stóp przed i po dniu 1 stycznia 2016 r.

Roszczenie o zapłatę odsetek w zakresie kwoty 826 zł (tytułem zwrotu kosztów najmu pojazdu zastępczego) zgodnie z treścią pozwu, tj. od dnia 22 lutego 2015 r. było uzasadnione. Powódka zgłosiła pozwanemu zaistnienie szkody w dniu 22 stycznia 2015 r., wobec czego popadł on w opóźnienie ze spełnieniem świadczenia po 30 dniach, tj. z dniem 22 lutego 2015 r.

Roszczenie o zapłatę odsetek w zakresie kwoty 569, 39 zł tytułem zwrotu zwiększonych kosztów ubezpieczenia AC było uzasadnione jedynie w części, tj. z uwzględnieniem, że żądanie to ostatecznie sprecyzowano na rozprawie w dniu 21 września 2017 r. (w obecności pełnomocnika pozwanego). Zgłoszenie tego żądania należy rozumieć jako częściową zmianę podstawy faktycznej powództwa, wobec czego pozwany popadł w opóźnienie z jego spełnieniem dopiero od dnia następnego, tj. od dnia 22 września 2017 r.

Powództwo podlegało więc oddaleniu w pozostałym zakresie.

O kosztach procesu Sąd orzekł stosując zasadę odpowiedzialności za jego wynik na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z § 6 pkt 5 obowiązującego w dacie wytoczenia powództwa rozporządzenia MS z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 461). Na koszty procesu po stronie powódki złożyły się: opłata od pozwu- 847 zł, koszty zastępstwa procesowego- 2.417 zł (pełnomocnik powódki nie został ustanowiony z urzędu, wobec czego nie było podstaw do podwyższenia wynagrodzenia o należny podatek VAT).